

Uppskotið til oljuleiting klárt

Í hesi viku fær landsstýrismaðurin í oljumálum handað tilfarið, sum skal brúkast til viðgerðina á lögtingi til 1. útbjóðing til oljuleiting á føroyska landgrunninum

JAN MÜLLER

Nú leggja tey í Oljumálastýrinum seinastu hond á tilfarið til 1. útbjóðing, sum landsstýrismaðurin í oljumálum, Eyðun Elttor fer at fáa handað fyrst í hesi viku. Sosialurin skilur, at í hesum tilfarinum finnst bæði teigararnir, sum eru við í útbjóðingini er eitt úrval, sum er so mikið stórt, at allir seriosir partar skuldu havt møguleika at fingið okkurt. Teir flestu teigararnir eru í fyrrverandi Hvítsonuni. Nakað er inni á landgrunninum, men tað mesta liggur to frá 500 metrum og út á djúpri vatni. Í landssyningshorninum av Føroya-økinum kann verða upp til 1400 metra djúpi. Sosialurin skilur, at tað verður eisini boðið nakað út longur norð-ur, to at tað ikki verður farið heilt norðurum. Teigararnir, sum leggja næstir landi, eru einar 30 fjórðingar úr Føroyum.

Modelloyvið, sum verður gjørt til eina slíka útbjóðing, er eisini klárt. Í tilfarinum er so eisini skattaparturin. Boð verða uppá alt, sum tørvur er á at leggja fram í sambandi við eina útbjóðing. Eftir at landsstýrismaðurin hevur fingið tilfarið verður tað so snøggað til og latið landsstýrismonnum og tingmonnum. Møguliga verður eitt seminar hildið fyri tingmonnum at kunna teir heilt nágreinaliga um tilfarið, nú hetta er nakað nýtt, sum tingið ikki hevur viðgjørt áður.

Sosíalurin skilur, at spurningurin um eitt alment oljufelag er eisini tikin við í tilfarið. Her er bæði møguleiki at stovna eitt felag, at fáa eina option ella at halda hetta heilt uttanfyri. Hetta er nakað, sum tað politiskt má takast støða til.

Í tilfarinum verður so eisini nevnt nakað um partafelagsskatt, royalty, serskatt umframt almennu luttøkuna. Tað verður so talan um eina avvegan, har eisini føroyska økið, sum er dyrt at

arbeiða í, skal við í metingarnar. Herálvur Joensen sigur, at vit longu hava sett nokur krøv í lógini um, at virksemd skal ganga út frá Føroyum, og at oljufelagini skulu brúka føroyskar vørur og tænastur. Hetta er so eisini nakað, sum kann seta avmarkingar fyri, hvussu nógv ein kann krevja á øðrum økjum. Í síðsta enda er talan um eina avvegan, eina javnvág millum tað, sum føroyska samfelagið skal hava burtur úr og tað, sum oljufelagini skulu váða og kunnu fáa burtúr.

Góða ráðgeving

Stjórin í Oljumálastýrinum metir sjálvur, at hansara fólk hava gjørt eitt gott arbeiði, ið nettupp tekur hædd fyri tí javnvág, sum nú einaferð er so týðningarmikil. Eru krøvini ov strong, so kann tað ræða oljufelagini. Hinvegin skal føroyska samfelagið eisini hava sitt burtur úr. Fyri at finna ta skilabestu loysnina og eina rimuliga avvegan hevur Oljumálastýrið, sum enn er ungt og ikki hevur tær nógvu royndirnar, keypt sær ráðgeving frá eini vakkvalifiseraðari og professionelli konsulentfyrirtekni, sum nettupp hevur til uppgávu at ráðgeva m.a. myndugleikum, ið skulu undir útbjóðingar. Hetta verður so eisini fyri at tryggja sær, at tað føroyskir myndugleikar koma við, er nakað, sum oljufelagini kunnu taka í móti.

Talan er um fyrirkoma Wood Mackenzie, ið er eina undirdeild av týska stór-banknum Deutsche Bank. Oljufyrirsitingin kannaði einar trýggjar fyrirkoma og kom til, at henda var tann

besta at brúka í verandi støðu. Allar vóru tær egnadar, men stjórin á Oljumálastýrinum heldur, at nettup henda eina fyrirkoma visti seg at hava sera holla vitan um oljuindnaðin og hvørji kriteriur oljuindnaðurin brúkar, tá hann skal gera sínar illoguetlanir. -Tí hildu vit, at henda fyrirkoma mest realistiskt kundi meta um, um idnaðurin vildi ganga við til tað, sum vit nú komu til sigur Herálvur Joensen, sum visir á, at teir vilja tryggja sær, at man er á rettari leið, og at pakkin vit koma við ikki er ov tungur t.v.s. at forða fyri, at vit kanska ongar umsóknir fer at fáa, tá man hevur brúkt orku og pengar uppá alt fyrirkomandi arbeiðið.

Hann sigur annars, at tað er sera kompliserað at strukturer eina skattaskipan, sum er nógðandi t.v.s. sum á aðrari síðuni gevur samfelagnum tað, sum samfelagið hevur krav uppá, men sum hinvegin ikki virkar so, at hon stoytir felagini frá sær.

Bretar og Greenpeace

Hvat útbjóðing á bretskum øki viðvíkur, so heldur Herálvur Joensen, at tað kann væl henda, at báðar útbjóðingarnar verða um somu tíð, tá avtornar. Tað er so heldur einki dulmál, at bretska økið er tað, sum vit eru mest í beinleiðis kapping við, so treytirnar hjá okkum vilja verða samanbornar við tær, sum eru á bretska øki.

Stjórin á Oljufyrirsitingini fylgir annars væl við, hvat hendir við bretska útbjóðingini og leiklutinum hjá Greenpeace. Hann sigur, at fleiri oljufelag hava nevnt henda spurning fyri teim-

um, to at føroyskir myndugleikar ikki hava tosað so nógv um tað ella fyrirkomið sær nakað. Men hann heldur tað vera rætt longu nú at leggja okkum eftir at vita, hvussu vit skulu takla eina støðu, har Greenpeace t.d. vil leggja forðingar í vegin fyri leiting á føroyskum øki.

-Vónandi klára vit um ikki so langa tíð at seta ein bólk, sum skal hyggja eftir hesum, m.a. tí lógargrundarlagnum sum er.

Spurningurin er um vit hava ta neyðugu lóggevuna fyri at kunna stæða Greenpeace, um tað verður aktuelt, og hava vit tað ikki, skulu vit so taka støðu til, um vit skulu gera ískoyti til verandi lógir og reglugerðir ella skulu vit handfara mál-ið heilt óðrvisi?

Herálvur Joensen sigur, at tað helst ikki er nógur føroysk lóggeva, sum Greenpeace kann brúka á sama hátt sum EU-direktivið, har tað móguliga kann brúkast til at seta spurningartekin við eina heila útbjóðing. T.v.s. at viðurskiptini har og her kunnu ikki samanberast. Við okkara støðu uttan fyri EU kann Greenpeace t.d. ikki fáa lagt fútabann móti eini rundu á føroyskum øki.

Góður fundur

Sum partur av fyrirkomunum til 1. útbjóðing hevði Oljumálastýrið fund við umboð fyri vinnuna nú um

dagarnar. Undan tí fundinum hevði eisini verið fundur við umboð fyri fiskivinnufeløg og umhvørvisfeløg.

Herálvur Joensen sigur, at tað var fyrst og fremst vinnan, sum ynskti fundin, og hann heldur, at hetta var ein góður fundur. -Tað var Arbeiðsgevarafelagið, ið hevði kallað sínar limir til fundin. Hetta var ein positivur fundur, har tað ikki vórðu stórvægis av atfinningum móti tí uppskoti, sum so ella so fer at verða lagt fyri ting-ið.

Í heila tikið haldi eg, at stórir partar av vinnuni virka at vera væl fyrirkomandi og væl klárir til at fara uppí eina oljuvinnu. Fleiri av virkjunum, sum eisini hava verið við á oljumessum, leggja minst líka stóran dent á at seta krøv til sín sjálvs sum at leggja dent á, at politikkurin hjá tí almenna skal lyfta tey um lunningina.

Herálvur Joensen, sum nú hevur verið við í oljuarbeiðinum í eina drúgva tíð, er sum heild nøgdur við gongdina, hóast hann væl veit, at tað tekur tíð og krevur nógv av fólki at bygja nakað upp frá botni av. Húsaumstøðurnar hava kanska heldur ikki verið tær bestu, men nú verður so helst flutt í stórri holi. Um tað verður ein verandi loysn vil tíðin vísa. Henda tíðin hevur annars sett stór krøv

Fundur millum vinnuna og Oljumálastýrið um komandi útbjóðing. Myndir Jens K Vang

til øll tey, sum hava havt tilknýti til málið, og heldur Herálvur Joensen, at tey hava gjørt eitt gott arbeiði.

Faar og skilagóðar treytir

Nú biður hann so spentur eftir, hvørja lagnu uppskotið fer at fáa í tinginum. Hann viðongur, at tað var eitt sindur av einum bakkasti, at Shell tók seg aftur, men vónar, at onnur halda fast. Tað er heldur ikki óvist, at Shell fer at venda aftur henda vegin eina ferð í framtíðini. Og har skulu teir vera vælkomin leggur oljusstjórin dent á.

Hann visir annars á, at oljufelagini nú sita í eini biðstöðu. Øll hava tey eisini tikið fyrivarni um leiklut teirra í okkara øki. Tey gera einki av, fyrr enn tey kenna treytirnar.

-Eg haldi treytirnar eru faar og skilagóðar, og eg rokni ikki við, at tær fara at hava við sær, at onnur feløg leypa frá nú. Treytirnar fyri at kunna gera fløgur her eru soleiðis, at tær eiga ikki at gera, at felagini taka seg úr økinum.

Herálvur Joensen sigur, at vit ikki vita, hvørjar vónir politikararnir hava, fyrr enn uppskotið er lagt fyri teir.

-Vit kunnu bert mæla teimum til at hava realistiskar, forvantningar í mun til tað stig vit eru í. Vit eru eitt øki við stórum váða og har tað finst avmarkað vitan um undirgrundina. Hetta má ein hava í huganum, tá útbjóðingin verður umrødd. Tá tað so hevur verið borað kann vátin verða munandi minni og so kann tað vera, at man strammar treytirnar eina aðru ferð - til eina aðra útbjóðing. Hinvegin skal ein eisini minnast til, at um fyrstu boriðslitini ikki eru nógðandi, skal man kanska hava uppaftur lagaligari treytir fyri aðra útbjóðing. Treytirnar, sum nú verða settar, mugu verða eftir vónunum og vánunum, sum eru galdandi í dag.

Oljumálastjórin heldur fundurin við vinnulivið var sera positivur. Mynd Jens K Vang